

**Лук'яненко Віталій
Олександрович**, студент 6 курсу
навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор
кафедри господарсько-правових
дисциплін навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук
Петрина В.Н.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ ПІДПРИЄМСТВ

Згідно із законодавством України, зокрема ч. 2 ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» (надалі - «Закон»), при реєстрації юридичної особи мають зазначатися відомості про організаційно-правову форму відповідної юридичної особи, які надалі вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців (надалі - «Реєстр»). Таким чином, перед особами, які мають намір створити юридичну особу з метою здійснення господарської діяльності

постає питання: юридичні особи яких саме організаційно-правових форм можуть бути суб'єктами господарювання?

Шукаючи відповідь на це питання ми звертаємось до ч. 2 ст. 55 Господарського кодексу України (надалі - «ГКУ»), згідно з якою «суб'єктами господарювання є: 1) господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку», і вирішуємо створити підприємство відповідно до ГКУ. Тоді перед нами постає питання: а які існують організаційно-правові форми підприємств, що можуть бути створені відповідно до ГКУ? Переглянувши увесь ГКУ ми не знаходимо ні переліку організаційно - правових форм підприємств, ні визначення поняття організаційно-правової форми. Проте знаходимо статтю 63 ГКУ, яка називається «Види та організаційні форми підприємств», яка, згідно з її назвою, мала б давати відповідь на постале перед нами питання. Але в даній статті, не дивлячись на її назву, не зазначається жодна організаційно-правова форма підприємств, а мова йде виключно про види підприємств. Так, наприклад, в ч. 1 даною статті йдеться про те, що «залежно від форм власності, передбачених законом, в Україні можуть діяти підприємства таких видів:

приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи);

підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності);

комунальне підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади;

державне підприємство, що діє на основі державної власності;

підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності);

спільне комунальне підприємство, що діє на договірних засадах спільного фінансування (утримання) відповідними територіальними громадами - суб'єктами співробітництва.

В Україні можуть діяти також інші види підприємств, передбачені законом».

Усього в ГКУ згадується біля двох десятків різноманітних видів підприємств, зокрема, приватне підприємство, підприємство колективної власності, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство, засноване на змішаній формі власності, спільне комунальне підприємство, підприємство з іноземними інвестиціями, іноземне підприємство, унітарне підприємство, корпоративне підприємство, кооперативне підприємство, дочірнє підприємство, державне унітарне підприємство, державне комерційне підприємство, казенне підприємство, комунальне унітарне підприємство, підприємство споживчої кооперації, підприємство громадських організацій, підприємство релігійних організацій, фермерське господарство, асоційоване підприємство тощо. Проте, ніде в ГКУ не зазначено що є організаційно -

правовою формою підприємств і в яких організаційно-правових формах підприємства можуть бути створені, ну і, відповідно, зареєстровані в Реєстрі.

Пошук визначення організаційно-правових форм підприємств в інших законодавчих актах України також не приносять будь-яких результатів. Усвідомлюючи, що законодавчі акти України не дають визначення і переліку організаційно-правових форм підприємств, ми задаємося питаннями: (1) а чим мають керуватися засновники підприємств при визначенні організаційно-правової форми підприємства, яке вони створюють? (2) Чим має керуватися Державна реєстраційна служба України, вносячи до Реєстру відомості про організаційно-правову форму підприємства, що створюється? Пошук відповіді на ці питання приводить нас до такого документа, який називається Державний класифікатор України «Класифікація організаційно-правових форм господарювання» (ДК 002:2004), що затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.04 № 97. Цей документ містить визначення поняття «організаційно-правова форма господарювання» та встановлює, що чинним законодавством передбачається створення та державна реєстрація нових підприємств та організацій з такими організаційно-правовими формами: державне підприємство, казенне підприємство, комунальне підприємство, дочірнє підприємство, іноземне підприємство, підприємство об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємство споживчої кооперації. Таким чином, замість двох десятків видів підприємств, згаданих в ГКУ, де юре можна створити і зареєструвати підприємства усього семи організаційно-правових форм.

У зв'язку з цим виникає питання: для чого в ГКУ згадуються усі ті види підприємств, які насправді не підлягають реєстрації? Адже ГКУ не є якоюсь науковою працею, де можна певні явища кваліфікувати за довільними критеріями. Зважаючи на це, є очевидним, що ГКУ має бути доопрацьований і позбутися надуманих видів підприємств.